

Mitski jezik i istina: “Afera” između Aresa i Afrodite u Aristotelu

CHIARA MILITELLO

SAŽETAK: Ovaj se rad bavi problemom odnosa između tradicionalnih mitova (konkretno, mita o zaljubljenosti Aresa i Afrodite) i istine u Aristotelu: jesu li mitovi lažni ili pak istinu prenose alegorijskim jezikom? Ako se radi o ovom drugome, čini li manjak preciznosti takvoga jezika mitove beskorisnima za napredak filozofije koji se odvija posredstvom logičkog zaključivanja? Da bi se razumjelo odnos između mita i istine, sustavno se analizira Aristotelova upotreba termina *mythologeîn* (pričati mitske priče), provjeravajući za svaku pojavu ovoga termina: (1) tko je subjekt čina pričanja mita? (2) je li priča istinita? (3) ako nije istinita, odražava li neki aspekt stvarnosti? (4) zašto onaj tko prenosi mit kazuje priču? (5) koja je uloga mita u Aristotelovu argumentu? Odgovaranje na ova pitanja omogućit će točno razumijevanje značenja Aristotelova pozivanja na mit o Aresu i Afroditi.

KLJUČNE RIJEČI: Aristotel, filozofska alegorija, mit i razum, istina, želja.

Mythical language and truth: The “affair” between Ares and Aphrodite in Aristotle

CHIARA MILITELLO

ABSTRACT: This paper tackles the problem of the relationship between traditional myths (specifically, the myth of Ares and Aphrodite being in love) and truth in Aristotle: are myths false, or do they convey truth in an allegorical language? and, in the latter case, does the lack of exactness of such language make the myth useless for the progress of philosophy, which proceeds by logical inference? In order to understand the relationship between myth and truth, the usage of the term *mythologeîn* (to tell mythic tales) by Aristotle is systematically analyzed, by checking, for each instance of this term: (1) who is the subject of the act of telling the myth? (2) is the tale true? (3) if it is not true, does it reflect some aspect of reality? (4) why does the myth teller relate the tale? (5) what is the role of the myth in Aristotle's argument? Answering these questions will make it possible to exactly understand the meaning of Aristotle's reference to the myth of Ares and Aphrodite.

KEY WORDS: Aristotle, philosophical allegory, myth and reason, truth, desire.

Što filozofi znaju o dobrom životu?

ANA GAVRAN MILOŠ

SAŽETAK: Rad se bavi analizom filozofske rasprave o problemu dobrobiti, odnosno određenju onoga što je dobro za neku osobu iz perspektive filozofije. Na specifičnost filozofske rasprave o dobrobiti ukazat će se kroz standardnu, Parfitovu podjelu pozicija, prema kojoj se teorije dobrobiti dijele na hedonizam, teoriju ispunjenja želja i teorije objektivne liste. Unatoč tome što danas postoje drugačije taksonomije pozicija, tvrdit ću da je Parfitova i dalje korisna jer nam pomaže uočiti bitne elemente dobrobiti. Takva podjela sugerira da pozicije možemo grupirati prema tome naglašavaju li subjektivistički aspekt poimanja onoga što je dobro za nas (hedonizam i teorija ispunjenja želja) ili određenju dobrobiti pristupaju tražeći neki objektivni kriterij dobra. U ovom radu fokusirat ću se na uočavanje važnih karakteristika dobrobiti koje proizlaze iz ovakve subjektivno-objektivne dihotomije. Cilj rada je pokazati da je ova dihotomija središnja za adekvatno razumijevanje dobrobiti i da zadovoljavajuća teorija dobrobiti nužno mora uzeti u obzir uvide objiju strana. Prvo ću ukratko objasniti dobrobit kao specifičnu vrstu vrijednosti, tzv. prudencijalnu vrijednost. Nakon toga, kratko ću izložiti Parfitovu podjelu pozicija iz koje ću izvesti subjektivno-objektivno razlikovanje unutar filozofske rasprave. Nakon toga pokazat ću prednosti i nedostatke subjektivnih i objektivnih teorija. U zadnjem dijelu tvrdit ću da dobra teorija dobrobiti mora zadržati oba aspekta kako bi ispunila uvjete normativne i deskriptivne adekvatnosti.

KLJUČNE RIJEČI: Dobrobit, hedonizam, teorija ispunjenja želja, objektivna lista, subjektivna dobrobit, objektivna dobrobit, normativna adekvatnost, deskriptivna adekvatnost.

What do philosophers know about the good life?

ANA GAVRAN MILOŠ

ABSTRACT: The paper discusses the concept of well-being and determination of what is ultimately good for a person. The standard philosophical discussion on well-being, introduced by Parfit, divides theories into hedonism, desire fulfillment, and objective list theory. Even though there are different taxonomies of positions today, I will argue that Parfit's is still useful because it helps to determine essential aspects of well-being. Such a division suggests that, on the one hand, the positions can be grouped according to whether they emphasize the subjectivist aspect of understanding what is good for us (hedonism and the theory of wish fulfillment) or by looking for some objective criterion of goodness. The aim of the paper is to show that the subjective-objective dichotomy is central to an adequate understanding of well-being and that any satisfactory theory of well-being must necessarily take into account insights from both aspects. The structure of the paper is as follows: First, I generally discuss well-being as a specific kind of prudential value. After that, I pres-

ent Parfit's division of positions and derive a subjective-objective dichotomy. Next, I discuss the advantages and disadvantages of subjective and objective theories. In the last part, I argue that an adequate well-being theory must include both subjective and objective aspects to meet the conditions of normative and descriptive adequacy.

KEY WORDS: Well-being, hedonism, desire fulfilment theory, objective list, subjective well-being, objective well-being, normative adequacy, descriptive adequacy.

Depresija i vođeni pristanak

VIKTOR IVANKOVIĆ / LOVRO SAVIĆ

SAŽETAK: U članku ispitujuemo učinke negativnih automatskih misli na autonomiju osoba koje pate od depresije. U prva dva dijela pokazujemo da učinci upućuju ili na manjak kompetencije kod pacijenata s depresijom za pružanje informiranog pristanka ili na manjkavost samog testa kompetencije. Ovo potkrepljujemo štetnim učincima negativnih automatskih misli na autonomiju pacijenta. Pod njihovim utjecajem, pacijenti su iracionalno skloni negativnim predviđanjima koja ih odvrćaju od dostupnih i njima poželjnih opcija. U trećem dijelu tvrdimo da je dopustivo navoditi odlučivanje pacijenata ka započinjanju terapije i razmatramo koje su metode za to moralno najprikladnije. Konkretno, ispitujuemo sljedeće metode: izravne preporuke, pozivanje na pacijentove vrijednosti, pozivanje na društvene norme, uokvirivanje sadržaja (tzv. "framing"), poticaje, prijetnje i obmane. Također raspravljamo o tome koliko je moralno poželjno da pacijenti s depresijom prepuste odlučivanje liječniku ili da donose odluke zajedno s njime.

KLJUČNE RIJEČI: Depresija, informirani pristanak, vođeni pristanak, negativne automatske misli, autonomija.

Depression and guided consent

VIKTOR IVANKOVIĆ / LOVRO SAVIĆ

ABSTRACT: The paper assesses the effects of negative automatic thoughts in depression on the autonomy of suffering patients. In the first two parts, we argue that these effects point to either a lack of competence in depressed patients to provide informed consent or an inadequacy of the competence test. We show this by highlighting the harmful effects of negative automatic thoughts on patient autonomy. Under their influence, patients are irrationally inclined towards negative predictions and, consequently, shy away from available and desirable options. In the third part, we claim that it is permissible to guide patient decision-making toward commencing therapy, and we consider which methods seem the most morally adequate. Specifically, we discuss the following methods: direct recommendations, appeals to

patients' values, appeals to norms, framing, incentives, threats, and deception. We also discuss the desirability of depressed patients relinquishing choice and sharing decision-making with physicians.

KEY WORDS: Depression, informed consent, guided consent, negative automatic thoughts, autonomy.

Samoodređenje u filozofskoj raspravi o imigraciji

TAMARA CRNKO

SAŽETAK: U ovom je radu dan kritički prikaz prava na samoodređenje u kontekstu filozofske rasprave o imigraciji. U toj se raspravi pravo na samoodređenje uglavnom promatra kao temelj prava suverenih država na kontrolu i ograničenje imigracije. Argument iz samoodređenja za ograničenje imigracije – koji se poziva na pravo zajednice da se odredi i zaštititi određena dobra poput nacionalne kulture, prava na udruživanje ili prava vlasništva građana – počiva na specifičnoj interpretaciji samog prava na samoodređenje. Samoodređenje se u ovim raspravama promatra kao pravo koje je tijesno povezano s pravom na kontrolu i definiranje članstva zajednice, odnosno s pravom na kontrolu karakteristika zajednice i njezina budućeg razvoja. Ovoj interpretaciji prava bit će suprotstavljena interpretacija samoodređenja kao prava na samoupravljanje koja ne uključuje kontrolu nad članstvom kao bitan element. Time će se otvoriti prostor za propitivanje daljnjih implikacija ovakve interpretacije prava na samoodređenje u kontekstu rasprave o imigraciji.

KLJUČNE RIJEČI: Samoodređenje, pravo na ograničenje imigracije, imigracija, samoupravljanje, političko članstvo.

Self-determination in philosophical debate on immigration

TAMARA CRNKO

ABSTRACT: This paper critically examines the right to self-determination in the context of philosophy of immigration. In these discussions, the right to self-determination is generally taken as a ground for the right of sovereign states to exclude immigrants. The self-determination argument for the right to exclude usually invokes the right of a community or a state to determine itself and to protect important goods and values, such as national culture, freedom of association, and ownership rights. However, it relies on a specific interpretation of the right to self-determination. In philosophy of immigration, this right is interpreted as a right to control membership in the community and its characteristics and future development. This interpretation of self-determination is contrasted by self-determination as self-government, which does not have membership control

as its essential element. This opens the space for examining the further implications of such an interpretation of the right to self-determination in the context of the debate on immigration.

KEY WORDS: Self-determination, the right to exclude, immigration, self-government, political membership.

Četiri prigovora deskriptivističkom shvaćanju imena

DUŠAN DOŽUDIĆ

SAŽETAK: Gotovo cijelo stoljeće dominantno semantičko gledište u analitičkoj tradiciji bio je deskriptivizam – gledište da je značenje određenih izraza, njihova referencija i njihovo razumijevanje određeno s njima povezanim identifikacijskim opisnim sadržajima. Sedamdesetih godina 20. stoljeća autori poput Donnellana, Kaplana, Kripkea i Putnama ponudili su niz argumenata koji bi trebali pokazati da je deskriptivizam i kao teorija značenja i kao teorija referencije neodrživ te su paralelno s tim argumentima razvili alternativnu teoriju značenja (tzv. “izravnoreferencijsku teoriju”), kao i alternativnu teoriju referencije (tzv. “uzročnu teoriju” ili “teoriju zasnovanu na povijesnom objašnjenju”). U ovom radu dajem kritički prikaz tri središnja argumenta protiv deskriptivističkog shvaćanja značenja i referencije vlastitih imena (modalnog, epistemološkog i semantičkog argumenta), zajedno s dodatnim Kripkeovim argumentom usmjerenim protiv deskriptivističke koncepcije propozicijskog sadržaja koji nazivam “argumentom zajedničkog vjerovanja”.

KLJUČNE RIJEČI: Deskriptivizam, Donnellan, epistemološki argument, izvještaji o propozicijskim stavovima, Kripke, modalni argument, semantički argument, vlastita imena.

Four objections to the descriptivist conception of names

DUŠAN DOŽUDIĆ

ABSTRACT: For almost a century, descriptivism – the view that the meaning of certain expressions, their reference, and their understanding is determined by the identifying descriptive contents associated with them – was the dominant semantic view within the analytic tradition. In the 1970s, authors such as Donnellan, Kaplan, Kripke, and Putnam offered a number of arguments purported to show that descriptivism, both as a theory of meaning and as a theory of reference, is unattainable. Together with these arguments, they proposed an alternative “direct reference theory of meaning”, as well as an alternative “causal theory of reference” (or “the historical explanation theory”). In this paper, I critically examine three central arguments against the descriptivist theory of meaning and reference of

proper names (namely, the modal, the epistemological, and the semantic argument), together with Kripke's additional argument against the descriptivist conception of propositional content that I call "the shared belief argument".

KEY WORDS: Descriptivism, Donnellan, epistemological argument, Kripke, modal argument, proper names, propositional attitude reports, semantic argument.

Ustavni patriotizam u kontekstu Habermasove političke filozofije

PREDRAG ZENOVIĆ

SAŽETAK: Iako se rad Jürgena Habermasa često povezuje s ustavnim patriotizmom kao postnacionalnom i postkonvencionalnom političkom identifikacijom i odanošću skupu temeljnih normi i principa političke zajednice, Habermas ovaj koncept nije razradio kao cjelovitu teoriju. Ipak, ovaj članak pokazuje da je ustavni patriotizam ukorijenjen u nekim od najznačajnijih elemenata njegove epistemologije i integriran u njegovu socijalnu i političku teoriju. Ideja je članka ponuditi, kroz prizmu Habermasove filozofije, čvrstu logičku i normativnu argumentaciju u prilog ustavnog patriotizma kao poželjne i koherentne koncepcije društvene i političke integracije u pluralnim demokratskim društvima. U radu se ispituje relevantnost Habermasove teorije postmetafizičkog razuma, etike diskursa i dihotomija koje proizlaze iz napetosti između liberalne i republikanske paradigme za koncept ustavnog patriotizma. Istodobno, članak objašnjava kako ovi teorijski fragmenti čine ustavni patriotizam normativno valjanim i legitimnim u njegovoj praktičkoj primjenjivosti u suvremenim složenim društvima. Ideja je rada ukazati na normativne prednosti ovoga pojma i iznova potvrditi njegovu važnost za suvremene teorijske rasprave o građanstvu, društvenoj integraciji i demokraciji.

KLJUČNE RIJEČI: Habermas, ustavni patriotizam, teza o kooriginalnosti, zakoni, demokracija, ljudska prava.

Constitutional patriotism in the context of Habermas's political philosophy

PREDRAG ZENOVIĆ

ABSTRACT: Although the work of Jürgen Habermas is often associated with constitutional patriotism as a post-national and post-conventional political identification and allegiance to a set of fundamental norms and principles of a political community, Habermas himself did not elaborate it as a fully-fledged theory. Nevertheless, this paper shows that constitutional patriotism is rooted in some of the most significant elements of his epistemology and is integrally embedded in his social and political

theory. The idea of the paper is to offer, through the lens of Habermas's philosophy, a compelling logical and normative argumentation in favor of constitutional patriotism as a desirable and coherent conception of social and political integration in plural democratic societies. The paper examines the relevance of Habermas's theory of post-metaphysical reason, discourse ethics, and dichotomies stemming from the tension between liberal and republican paradigms for the notion of constitutional patriotism. At the same time, it explains how these theoretical fragments endow constitutional patriotism with normative validity and legitimacy in instances of its practical application in contemporary complex societies. The idea of the paper is to show the normative advantages of this concept and reaffirm its salience for contemporary theoretical debates on citizenship, social integration, and democracy.

KEYWORDS: Habermas, constitutional patriotism, cooriginality thesis, law, democracy, human rights.

